

Tarih Öğretiminde Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Kullanılmasına İlişkin Tarih Bölümü Öğrencilerinin Görüşleri (Kırklareli Üniversitesi Örneği)¹

Department of History Students' Opinions on the use of Historical Movies
and Historical Series in Teaching History (Kırklareli University Example)

Sezai ÖZTAŞ*

Öz: Bu araştırmanın amacı, tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasına ilişkin tarih bölümü öğrencilerinin görüşlerini tespit etmektir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Anketler, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Kırklareli Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde öğrenime devam eden 1., 2., 3. ve 4. Sınıf (Birinci Öğretim ve İkinci Öğretim) öğrencilerinden toplam 208 öğrenciye uygulanmıştır. Toplanan verilerin analizi için IBM SPSS Statistics 20 programından yararlanılmıştır. Toplanan verilerin çözümlenmesinde güvenilirlik analizi, frekans analizi, t-testi ve varyans analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, tarih bölümü öğrencilerinin tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasının dersi zevkli hale getireceğini, daha etkili ve kalıcı bir öğrenmenin gerçekleşmesine katkı sağlayacağını belirttikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Tarih Öğretimi, Öğrenci Görüşleri, Tarihî Film, Tarihî Dizi

Abstract: The purpose of this research is to determine the opinions of the students from the Department of History about using historical movies and historical series in teaching history. As a tool for data collection in the research, a questionnaire prepared by the researcher has been used. The questionnaires have been applied to 208 students in total from 1st, 2nd, 3rd, and 4th year (Daytime and Night Classes) who are attending Kırklareli University, Faculty of Arts and Sciences Department of History in the academic year of 2013-2014 spring term. For the analysis of the data, IBM SPSS Statistics 20 software has been used. For the analysis of the data the techniques of reliability analysis, frequency analysis, t-test and analysis of variance have been used. As a result of the research, it has been seen that history department students express that using historical movies and historical series in history teaching will make

¹ Bu çalışma 25-27 Haziran 2014 tarihleri arasında Sakarya'da düzenlenen III. Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulan ve bildiri özetleri kitapçığında özeti basılan çalışmadan üretilmiştir.

* Yrd. Doç. Dr., Kırklareli Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Bölümü, Kırklareli, Türkiye, E-posta: sezaioztas@kirkklareli.edu.tr

the class more enjoyable and will contribute to the realization of a more effective and solid learning.

Keywords: History, Teaching History, Students' Opinions, Historical Movies, Historical Series

Giriş

Tarih derslerinin öğretiminde, öğretmenlerin genellikle belli teknik, yöntem ve araçları kullandıkları ve bunlarla ilgili çeşitliliğe gitmedikleri yapılan araştırmalarla tespit edilmiştir (Dilek, 1999; Öztaş, 2000; Safran, 2002: 76; Tekeli, 1998). Tarih derslerinin, soyut ve olgu aktarımı esasına dayanan bir anlayışla öğretilmesi, bu alanın en önemli problemlerinden biridir. Öğrenciler, yaşadıkları dönemden çok uzak zaman dilimleriyle ilgili konular hakkında, genelde sözlü anlatıma dayalı olarak, soyut biçimde bilgilendirilmektedir. Bu durum öğrencilerin ilgi ve meraklarını uyandıramamanın yanında, alana karşı olumsuz bir tutum takınmalarına sebep olmakta, başka bir ifade ile tarih derslerinin geleneksel bir şekilde ve öğretmen merkezli anlayışa dayalı bir şekilde yürütülmesi sonucunda, öğrencilerde istenilen davranış değişikliklerinin meydana getirilemediği görülmektedir (Demircioğlu, 2005: 118).

Bu tarz olumsuz durumları ortadan kaldırmak amacıyla tarih öğretiminde öğretmen anlatımının yanında değişik teknik, yöntem ve materyallerin kullanılmasının derse olan ilgiyi ve ders başarısını artırıp artırmadığı üzerine birçok araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmaların bir kısmı görsel-işitsel materyallerden biri olan tarihî film ve tarihî dizilerin tarih derslerinde kullanılması üzerinedir (Arslan, 2008; Briley, 1990; Carnes, 1995; Chansel, 2003; Çatal, 2011; Çoban, 2011; Demircioğlu, 2007; Kaya ve Günal, 2015; Marcus 2003; Marcus, 2004; Marcus, 2005; Marcus, 2007; McNeil, 1968; Muratalan, 2011; O'Connor, 1987; O'Connor, 1988; O'Connor, 2001; O'Connor and Jackson, 1974; Özmen, Er ve Ünal, 2014; Öztaş, 2006; Öztaş, 2007; Öztaş, 2011; Öztaş, 2014; Russel, 2007; Toplin, 1996; Walker 2006; Weinstein, 2001; Woelders 2007). Yapılan bu araştırmalar, tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin planlı etkinlikler çerçevesinde kullanılmasının, tarih dersini daha zevkli hale getirmenin yanında öğrencilerin değişim ve sürekliliği algılama becerilerini, eleştirel düşünebilme becerilerini, empati kurabilme becerilerini, görsel okuma becerilerini, mekânı algılama becerilerini, problem çözebilme becerilerini, sosyal katılım becerilerini, zaman ve

kronolojiyi algılama becerilerini geliştirebilmelerine katkıda bulunabildiğini ortaya koymuştur.

Araştırmalardan olumlu sonuçlar elde edilmesine rağmen tarih öğretmenlerinin filmlerden yeterince yararlanmadığı bilinmektedir. Safran (2002: 76), 1993 yılında öğretmen ve öğrenciler üzerinde yaptığı bir araştırmada, tarih derslerinde filmlerin hemen hemen hiç kullanılmadığını tespit etmiştir. “*Gençlerin Tarih Bilinci Üzerine Karşılaştırmalı Avrupa Projesi*” (1995) içerisinde gerçekleştirilen anket çalışması da tarih derslerinde filmlerden çok az yararlandığını ortaya koymuştur (Tekeli, 1998). Çoban (2011) yaptığı araştırmada tarih öğretmenlerinin çok büyük bir oranının derslerinde tarihî film veya tarihî dizi kullanmadığını, Kaya ve Günal (2015) da benzer bir şekilde derslerde tarihî film veya tarihî dizi kullanan öğretmen oranının istenilen düzeyde olmadığını tespit etmiştir.

Filmlerin, çok etkin bir eğitim aracı olması sanat ve teknolojinin güçlerinden kaynaklanmaktadır. En derin kapsamlı, karmaşık ve yoğun bilgiler rahatlıkla çok geniş kitlelere ulaştırılabilmektedir. Karmaşık konseptlerin anlaşılmasının yanı sıra, bunlardan çok daha önemli olan tutum ve davranış bilgileri aktarabilmekte ve kabul edilecek tarzlarda davranış modelleri yaratabilmektedir. Filmler, herhangi bir eğitim modelinde belirlenmiş amaçlar doğrultusunda özel olarak yapılandırılarak rahatlıkla kullanılacak materyallerdir (Birkök, 2008).

Filmler, birincil ve ikincil kaynaklarla birlikte kullanıldığında, öğrencilere çoklu görüşler sunma, kendi yaşamlarıyla ilişki kurma, alternatif hikâyeler sağlama, tarihsel empatiye teşvik etme ve tarihsel düşüncelerini destekleme potansiyeline sahiptirler (Marcus, 2004).

Öğrencilerin filmde izlediklerini öğretim programı ile bütünleştirilebilmeleri ve tarihsel anlayışlarını geliştirebilmeleri için planlı etkinlikler yapılmalıdır. Bunun için öncelikle film seçimine dikkat edilmelidir. Film gösteriminin nasıl yapılacağı, film gösterimi öncesinde, film gösterimi sırasında ve film gösterimi sonrasında nelerin yapılacağı iyi planlanmalıdır (Öztaş, 2014).

İyi yapılandırılmış bir görsel materyal analizi, geleneksel tarih öğretimi ortamı içerisinde öğrencilere tarihsel düşünüş tarzının temel elemanlarını öğretecek ve dışarıdaki hayatta diğer iletişim medyasından daha etkili ve akılcı bir şekilde yararlanmalarını sağlayacaktır (O'Connor, 1987: 2-3).

Ortaöğretimde yetkililerin yeni teknolojileri kullanmak konusundaki ısrarı, başta tarih ve coğrafya olmak üzere derslerde filmlerden yararlanmanın önünü açmıştır (Chansel, 2003). Ülkemizde 2007 yılından itibaren Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programları yenilenmeye başlanmıştır. Yapılandırmacılık/oluşturmacılık yaklaşımına dayalı yeni öğretim programları ile birlikte tarih derslerinde etkin araç-gereç kullanımına önem verilmekte ve bu bağlamda, tarih öğretiminde kazanımlarla ilgili filmlerden yararlanılması istenilmektedir.

Yenilenen ortaöğretim programlarında filmlerin kullanılması ve filmlerden yararlanılması ile ilgili şu ifadeler yer almaktadır:

Tarih derslerinde görsel iletişim araçlarına yer verilmeli, tepegöz, slayt, bilgisayar, televizyon vs. etkin olarak kullanılmalıdır. Kazanımlarla ilgili belgesellerden, filmlerden vb. yararlanılmalıdır. (Milli Eğitim Bakanlığı, 2007; Milli Eğitim Bakanlığı, 2011a; Milli Eğitim Bakanlığı, 2012a; Milli Eğitim Bakanlığı, 2012b).

Film etkinliklerinde; ders saatleri göz önünde bulundurulmalı, kazanımın içeriğine uygun filmin belli bölümleri etkinliklerde kullanılmalıdır. (Milli Eğitim Bakanlığı 2011a; Milli Eğitim Bakanlığı, 2011b; Milli Eğitim Bakanlığı, 2012a; Milli Eğitim Bakanlığı, 2012b).

Kütüphane ve müze koleksiyonları, tarihi mekânlar, tarihi fotoğraflar, gazeteler, günlükler, dergiler, belgesel filmler, tanık anlatıları, nüfus sayım sonuçları, vergi kayıtları, istatistiksel derlemeler ve ekonomik göstergeler gibi çok değişik kaynaklardan tarihsel veri elde eder. (Milli Eğitim Bakanlığı, 2011a; Milli Eğitim Bakanlığı, 2011b; Milli Eğitim Bakanlığı, 2012a; Milli Eğitim Bakanlığı, 2012b).

Etkinliklerde kullanılacak metin ve görsel malzemeler (resim, fotoğraf, karikatür, afiş, gazete, dergi, film, belgesel vb.) öğrenci seviyesine uygun ve pedagojik olmalıdır. (Milli Eğitim Bakanlığı, 2011b; Milli Eğitim Bakanlığı, 2012a; Milli Eğitim Bakanlığı, 2012b).

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere yenilenen ortaöğretim programlarında tarihî filmlerin, tarihî dizilerin kullanılması ve bunlardan derslerde mümkün olduğunca yararlanılması istenilmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasına ilişkin tarih bölümü öğrencilerinin görüşlerini tespit etmektir.

Problem Cümlesi

Tarih bölümünde öğrenim gören öğrencilerin tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasına ilişkin görüşleri nelerdir?

Alt Problemler

Araştırmanın problem cümlesinde genel çerçevesi çizilen problem durumunda şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Tarih bölümünde öğrenim gören öğrencilerin tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasına ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark var mıdır?
2. Tarih bölümünde öğrenim gören öğrencilerin tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasına ilişkin görüşlerinde sınıf düzeylerine göre anlamlı bir fark var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2012).

Evren ve Örneklem

Araştırma evreni ülkemizde tarih bölümlerinde okuyan tüm öğrenciler olup, örneklem ise 2013-2014 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Kırklareli Üniversitesi

bünyesinde yer alan Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde öğrenime devam eden tüm öğrencilerdir. Araştırmada küme örnekleme ile 208 öğrenci örnekleme alınmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı, araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Araştırmacı tarafından literatür taranmış ve uzman görüşleri alınarak tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasının dersi zevkli hale getirmesi ve daha etkili bir öğrenmenin gerçekleşmesi ile ilgili göstergeler belirlenmiştir. Bu göstergelerin literatüre uygunluğu kontrol edildikten sonra anket bir ön uygulama ile öğrencilere verilmiş, geçerlilik ve güvenilirliği sağlamayan ifadeler tespit edilerek ankette çıkarılmıştır.

Veri toplama aracı için yapılan ön uygulamada ölçekteki maddelerin ölçeğe katkısına ilişkin olarak madde-bütün korelasyon katsayılarına bakılmış ve hepsi pozitif işaretli çıkmış olan madde bütün korelasyonlarında değeri 0,25 ten küçük olan 12 madde veri toplama aracı olan ankette çıkarılmıştır. Geriye kalan 22 maddenin türdeş bir yapıyı açıklamak üzere bir bütün oluşturup oluşturmadığını anlamak üzere Cronbach Alfa Katsayısı hesaplanmıştır. Güvenirliğin bir göstergesi olan Cronbach Alfa katsayısının 0,88 olduğu görülmüştür.

Verilerinin Analizi ve Yorumlanması

Toplanan verilerin analizi için IBM SPSS Statistics 20 programından yararlanılmıştır. Öğrencilerin cinsiyet, mezun olunan lise türü, sınıf düzeyi, öğretim türü, izlediği tarihî film veya tarihî diziler, beğendiği tarihî film veya tarihî diziler, seyredilmesinin yararlı olacağını düşündüğü tarihî film veya tarihî dizilerin değerlendirilmesinde frekans analizi yapılmıştır. Tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizi kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşlerini tespit etmek için 1, 2, 3, 4 ve 5 değerlerinden oluşan eşit aralıklı ölçekten yararlanılmıştır. Bu kısımdaki sorulara öğrencilerin verdiği cevaplardan ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (ss) değerleri hesaplanmıştır.

Öğrencilerin tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasına ilişkin görüşlerinde cinsiyetlere göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0,05$ hata payı ile "t" testi yapılmıştır.

Öğrencilerin tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasına ilişkin görüşlerinde sınıf düzeylerine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır.

Bulgular

Ankete cevap verenlerin % 48,6'sı kız, % 51,4'ü erkektir (Tablo 1).

Tablo 1

Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kız	101	48,6
Erkek	107	51,4
Toplam	208	100

Tablo 2

Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Dağılımları

	f	%
Genel Lise	148	71,2
Anadolu Lisesi	24	11,5
Meslek Lisesi	11	5,3
İmam Hatip Lisesi	10	4,8
Anadolu Meslek Lisesi	7	3,4
Endüstri Meslek Lisesi	5	2,4
Teknik Lise	2	1,0
Sosyal Bilimler Lisesi	1	0,5
Toplam	208	100

Görüldüğü gibi anketi cevaplandıran öğrencilerin % 71,2'si Genel Lise, % 11,5'i Anadolu Lisesi, % 5,3'ü Meslek Lisesi, % 4,8'i İmam Hatip Lisesi, % 3,4'ü Anadolu Meslek Lisesi, % 2,4'ü Endüstri Meslek Lisesi, % 1'i Teknik Lise ve % 0,5'i Sosyal

Bilimler Lisesi mezunudur. Bu dağılımları incelediğimizde, öğrencilerin yaklaşık dördte üçünü Genel Lise mezunlarının oluşturduğu görülür (Tablo 2).

Tablo 3

Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımları

	f	%
1. Sınıf	51	24,5
2. Sınıf	49	23,5
3. Sınıf	54	26
4. Sınıf	54	26
Toplam	208	100,0

Görüldüğü üzere anketi cevaplandıran öğrencilerin % 24,5'ini 1. sınıf öğrencilerinin, %23,5'ini 2. sınıf öğrencilerinin, % 26'sını 3. sınıf öğrencilerinin ve % 26'sını da 4. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu görülmektedir (Tablo 3).

Tablo 4

Öğrencilerin İzledikleri Tarihî Film veya Tarihî Dizilerin Dağılımları

	f	%
Fetih 1453	132	24,81
Muhteşem Yüzyıl	72	13,53
Truva (Troy)	32	6,02
Cengiz Han (Genghis Khan)	25	4,7
300 (300 Spartalı)	25	4,7
Piyanist (The Pianist)	21	3,95
120	20	3,76
Hatırla Sevgili	15	2,82
Çağrı (The Massage)	14	2,63
Çanakkale 1915	13	2,44
Atilla (Attila)	13	2,44
Veda	11	2,07
		1,88
Cumhuriyet	10	
Cennetin Krallığı (Kingdom of Heaven)	10	1,88
Çöküş (Der Untergang)	9	1,69
Mustafa	9	1,69
Cesur Yürek (Braveheart)	8	1,5
Devrim Arabaları	7	1,32
Son Samuray (The Last Samurai)	7	1,32
Gladyatör	5	0,94
Pearl Harbor	5	0,94

Büyük İskender (Alexander The Great)	5	0,94
Çanakkale Yolun Sonu	4	0,75
Son Osmanlı Yandım Ali	4	0,75
Hayat Güzeldir (Life is Beautiful)	3	0,56
Battal Gazi	3	0,56
Er Ryan' ı Kurtarmak (Saving Private Ryan)	3	0,56
Gelibolu (Gallipoli)	3	0,56
Kurtuluş	3	0,56
Vatansever (The Patriot)	3	0,56
Elveda Rumeli	2	0,38
Schindler'in Listesi (Shindler's List)	2	0,38
Kral Arthur (King Arthur)	2	0,38
Çöl Aslanı Ömer Muhtar (Lion of the Desert)	2	0,38
Öyle Bir Geçer Zaman Ki	2	0,38
Stalingrad	2	0,38
Tarkan	2	0,38
The Tudors	2	0,38
Fatih'in Fedaisi Kara Murat	2	0,38
Abdülhamit Düşerken	1	0,19
Çanakkale Çocukları	1	0,19
Dedemin İnsanları	1	0,19
Dersimiz Atatürk	1	0,19
İstanbul Kanatlarımın Altında	1	0,19
Kartal	1	0,19
Kıvalı kuzular	1	0,19
Kırık Kanatlar	1	0,19
Kızıl Uçurum (Red Cliff)	1	0,19
Kubilay	1	0,19
Kuruluş	1	0,19
Leningrad	1	0,19
Malkoçoğlu	1	0,19
Mavi Kelebekler	1	0,19
Nuh Büyük Tufan (Noah)	1	0,19
Son Mohikan (The Last of The Mohicans)	1	0,19
Son Yaz Balkanlar 1912	1	0,19
Stalin	1	0,19
Taş Mektep	1	0,19
Luther	1	0,19
Toplam	532	100,0

Görüldüğü üzere öğrencilerin en çok izledikleri tarihî film veya tarihî dizilerin frekans dağılımı incelendiğinde bu film veya dizilerin; % 24,81'ini *Fetih 1453* filminin,

% 13,53'ünü *Muhteşem Yüzyıl* dizisinin, % 6,02'sini ise *Truva (Troy)* filminin oluşturduğu görülmektedir (Tablo 4).

Tablo 5

Öğrencilerin En Beğendikleri Tarihî Film veya Tarihî Dizilerin Dağılımları

	f	%
Fetih 1453	78	39,00
Piyanist (The Pianist)	16	8,00
120	10	5,00
Muhteşem Yüzyıl	8	4,00
Atilla (Attila)	7	3,50
Cengiz Han (Genghis Khan)	7	3,50
Cennetin Krallığı (Kingdom of Heaven)	7	3,50
Cesur Yürek (Braveheart)	6	3,00
Truva (Troy)	6	3,00
Cumhuriyet	5	2,50
300 (300 Spartalı)	4	2,00
Çağrı (The Massage)	4	2,00
Hatırla Sevgili	4	2,00
Büyük İskender (Alexander The Great)	3	1,50
Çanakkale 1915	3	1,50
Hayat Güzeldir (Life is Beautiful)	3	1,50
Veda	3	1,50
Çöküş (Der Untergang)	2	1,00
Elveda Rumeli	2	1,00
Kurtuluş	2	1,00
Pearl Harbour	2	1,00
Son Samuray (The Last Samurai)	2	1,00
Stalingrad	2	1,00
Devrim Arabaları	1	0,50
Er Ryan' ı Kurtarmak (Saving Private Ryan)	1	0,50
Fatihin Fedaisi Kara Murat	1	0,50
Gelibolu (Gallipoli)	1	0,50
Gladyatör (Gladiator)	1	0,50
Kınalı Kuzular	1	0,50
Kırık Kanatlar	1	0,50
Çöl Aslanı Ömer Muhtar (Lion of the Desert)	1	0,50
Schindler'in Listesi (Shindler's List)	1	0,50
Son Mohikan (The Last of The Mohicans)	1	0,50
Son Osmanlı Yandım Ali	1	0,50
Stalin	1	0,50
Taş Mektep	1	0,50
Vatansever (The Patriot)	1	0,50
Toplam	200	100,0

Öğrencilerin en beğendikleri tarihî film veya tarihî dizilerin frekans dağılımı incelendiğinde bu film veya dizilerin çoğunluğunu; % 39'luk oran ile *Fetih 1453* filminin, % 8'lik oran ile *Piyanist (The Pianist)* filminin ve % 5'lik oran ile *120* filminin oluşturduğu görülmektedir (Tablo 5). Burada dikkati çeken bir husus da tüm film veya diziler içerisinde *Muhteşem Yüzyıl* dizisinin izlenme oranının % 13,53 iken beğenilme oranının ise % 4 gibi düşük bir oranda olmasıdır.

Tablo 6

Öğrencilerin Tarih Derslerinde Seyredilmesinin Yararlı Olacağını Düşündüğü Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Dağılımı

	f	%
Fetih 1453	40	29,63
120	11	8,15
Çağrı (The Massage)	7	5,19
Cumhuriyet	5	3,70
Cennetin Krallığı (Kingdom of Heaven)	5	3,70
Veda	5	3,70
Çanakkale Yolun Sonu	4	2,96
Cengiz Han (Genghis Khan)	4	2,96
Cesur Yürek (Braveheart)	4	2,96
Piyanist (The Pianist)	4	2,96
Elveda Rumeli	3	2,22
Kurtuluş	3	2,22
Muhteşem Yüzyıl	3	2,22
Pearl Harbour	3	2,22
Son Samuray (The Last Samurai)	3	2,22
Truva (Troy)	3	2,22
300 (300 Spartalı)	2	1,48
Çanakkale 1915	2	1,48
Gladyatör (Gladiator)	2	1,48
Son Osmanlı Yandım Ali	2	1,48
Taş Mektep	2	1,48
Vatansever (The Patriot)	2	1,48
Büyük İskender (Alexander The Great)	1	0,74
Çanakkale Çocukları	1	0,74
Çöküş (Der Untergang)	1	0,74
Dedemin İnsanları	1	0,74
Dersimiz Atatürk	1	0,74
Gelibolu (Gallipoli)	1	0,74
Hatırla Sevgili	1	0,74
Hayat Güzeldir (Life is Beautiful)	1	0,74
Kınalı Kuzular	1	0,74

Leningrad	1	0,74
Luther	1	0,74
Nuh Büyük Tufan (Noah)	1	0,74
Çöl Aslanı Ömer Muhtar (Lion of the Desert)	1	0,74
Stalingrad	1	0,74
Son Mohikan (The Last of The Mohicans)	1	0,74
Kuruluş	1	0,74
Toplam	135	100,0

Görüldüğü üzere öğrencilerin tarih derslerinde seyredilmesinin yararlı olacağını düşündükleri tarihî film veya tarihî dizilerin frekans dağılımı incelendiğinde bu film veya dizilerin çoğunluğunu; % 29,63'lük oran ile *Fetih 1453* filminin, % 8,15'lik oran ile *120* filminin ve %5,19'lük oran ile *Çağrı (The Massage)* filminin oluşturduğu görülmektedir (Tablo 6).

Tablo 7

Tarih Öğretiminde Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin (TFTD) Kullanılmasına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

No	Gösterge	\bar{X}	ss
1	TFTD öğretilen/öğretilecek konuya güdülenmeyi sağlar.	4,0240	0,83081
2	TFTD tarih dersini zevkli hale getirir.	4,2404	0,69498
3	TFTD tarih dersini ilgi çekici, heyecan verici ve sürükleyici hale getirir.	4,1202	0,82238
4	TFTD kullanmak tarih konularının öğrenilmesini kolaylaştırır.	4,0625	0,78077
5	TFTD daha etkili, kalıcı ve uzun süreli öğrenme sağlar.	4,1010	0,84807
6	TFTD sınıf ortamına getirilmesi mümkün olmayan araç ve gereçlerin, mekânların, olay ve olguların gösterimini sağlar.	4,0962	0,72923
7	TFTD tarihî olayları ve soyut kavramları somutlaştırır.	3,9663	0,72487
8	TFTD izlenme sonrası öğrencilerle etkinlik (tartışma, beyin fırtınası vb.) yapılabilecek bir öğretim materyalidir.	4,0337	0,71141
9	TFTD kitaplarda anlatılan siyasi tarihe ek olarak insan öykülerine de temas eder.	3,9856	0,66288
10	TFTD ile etkinlikler uygulanan bir derste öğrenciler dersin bir parçası olurlar.	3,8077	0,86339
11	TFTD öğrenciye gördüğü eski ile günümüzde içinde bulunduğu yeniye karşılaştırma imkânı sağlar.	4,1538	0,71247
12	TFTD vatan ve millet sevgisinin oluşmasında katkı sağlar.	3,5529	1,06190
13	TFTD kullanmak öğrenmeyi pekiştirir.	4,0529	0,76902
14	TFTD öğrenciye grup halinde ve bireysel ödev verebilme imkânı sağlar.	3,3606	1,04479
15	TFTD değerlerin aktarılmasında etkilidir.	3,8558	0,87276
16	TFTD öğrencilere üst düzey düşünme becerileri kazandırır.	3,3654	1,00777

17	TFTD öğrencilerin dikkatini sürekli canlı tutar.	3,7837	0,78409
18	TFTD araştırma duygusunu geliştirir.	3,9327	0,85425
19	TFTD bir tarih konusu ile ilgili oluşmuş peşin fikirlerin ortadan kaldırılmasını sağlar.	3,3221	1,02956
20	TFTD tarih konularına ait parça parça olan bilgilerin birleştirilmesini sağlar.	3,7452	0,85549
21	TFTD olayların geçtiği dönemin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısının daha kolay anlaşılmasını sağlar.	4,0817	0,77898
22	TFTD öğrencilerin tarihsel empati yapmalarını sağlar.	3,9904	0,76133

Yapılan araştırma sonunda tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşlerinde en yüksek üç ortalamayı sırasıyla 2 numaralı göstergenin ($\bar{X}=4,2404$), 11 numaralı göstergenin ($\bar{X}=4,1538$) ve 3 numaralı göstergenin ($\bar{X}=4,1202$) oluşturduğu; en düşük üç ortalamayı ise sırasıyla 19 numaralı göstergenin ($\bar{X}=3,3221$), 14 numaralı göstergenin ($\bar{X}=3,3606$) ve 16 numaralı göstergenin ($\bar{X}=3,3654$) oluşturduğu görülmektedir.

Bu duruma göre tüm ortalamaların 3'ten büyük olmasından dolayı öğrencilerin, tarihî filmler ve tarihî dizilerin dersi daha zevkli hale getireceğini ve daha etkili bir öğrenme sağlayacağını düşündükleri görülmektedir.

Bu görüşlere değişkenlik yönünden bakıldığında ise en yüksek üç değişkenliğin sırasıyla $ss=1,06190$ standart sapma ile 12 numaralı göstergeye, $ss=1,04479$ standart sapma ile 14 numaralı göstergeye ve $ss=1,02956$ standart sapma ile 19 numaralı göstergeye ait olduğu; en düşük üç değişkenliğin ise sırasıyla $ss=0,66288$ standart sapma ile 9 numaralı göstergeye, $ss=0,69498$ standart sapma ile 2 numaralı göstergeye ve $ss=0,71141$ standart sapma ile 8 numaralı göstergeye ait olduğu görülmektedir.

Tablo 8

Öğrencilerin Tarih Öğretiminde Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Kullanılmasına İlişkin Görüşlerinde Cinsiyetlere Göre t-Testi Sonuçları

No	Gösterge	Ortalama	Standart Sapma	t değeri	p değeri
1	TFTD öğretilen/öğretilecek konuya güdülenmeyi sağlar.	4,0240	0,83081	-0,071	0,943
2	TFTD tarih dersini zevkli hale getirir.	4,2404	0,69498	0,742	0,459
3	TFTD tarih dersini ilgi çekici, heyecan verici ve sürükleyici hale getirir.	4,1202	0,82238	-0,023	0,981

4	TFTD kullanmak tarih konularının öğrenilmesini kolaylaştırır.	4,0625	0,78077	1,730	0,085
5	TFTD daha etkili, kalıcı ve uzun süreli öğrenme sağlar.	4,1010	0,84807	1,610	0,109
6	TFTD sınıf ortamına getirilmesi mümkün olmayan araç ve gereçlerin, mekanların, olay ve olguların gösterimini sağlar.	4,0962	0,72923	-0,135	0,893
7	TFTD tarihî olayları ve soyut kavramları somutlaştırır.	3,9663	0,72487	0,650	0,517
8	TFTD izlenme sonrası öğrencilerle etkinlik (tartışma, beyin fırtınası vb.) yapılabilecek bir öğretim materyalidir.	4,0337	0,71141	0,117	0,907
9	TFTD kitaplarda anlatılan siyasi tarihe ek olarak insan öykülerine de temas eder.	3,9856	0,66288	-0,531	0,596
10	TFTD ile etkinlikler uygulanan bir derste öğrenciler dersin bir parçası olurlar.	3,8077	0,86339	0,549	0,584
11	TFTD öğrenciye gördüğü eski ile günümüzde içinde bulunduğu yeni karşılaştırma imkânı sağlar.	4,1538	0,71247	-0,299	0,765
12	TFTD vatan ve millet sevgisinin oluşmasında katkı sağlar.	3,5529	1,06190	2,264	0,025
13	TFTD kullanmak öğrenmeyi pekiştirir.	4,0529	0,76902	1,203	0,231
14	TFTD öğrenciye grup halinde ve bireysel ödev verebilme imkânı sağlar.	3,3606	1,04479	2,777	0,006
15	TFTD değerlerin aktarılmasında etkilidir.	3,8558	0,87276	1,044	0,298
16	TFTD öğrencilere üst düzey düşünme becerileri kazandırır.	3,3654	1,00777	0,425	0,671
17	TFTD öğrencilerin dikkatini sürekli canlı tutar.	3,7837	0,78409	-1,088	0,278
18	TFTD araştırma duygusunu geliştirir.	3,9327	0,85425	0,291	0,771
19	TFTD bir tarih konusu ile ilgili oluşmuş peşin fikirlerin ortadan kaldırılmasını sağlar.	3,3221	1,02956	0,466	0,642
20	TFTD tarih konularına ait parça parça olan bilgilerin birleştirilmesini sağlar.	3,7452	0,85549	0,281	0,779
21	TFTD olayların geçtiği dönemin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısının daha kolay anlaşılmasını sağlar.	4,0817	0,77898	1,926	0,055
22	TFTD öğrencilerin tarihsel empati yapmalarını sağlar.	3,9904	0,76133	1,089	0,278

Öğrencilerin tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasına ilişkin görüşlerinde cinsiyetlere göre t-testi sonuçlarına bakıldığında sadece 12 numaralı göstergede ($p=0,025 < 0,05$) ve 14 numaralı göstergede ($p=0,006 < 0,05$) cinsiyetler arasında anlamlı farka rastlanmıştır.

Kızlar ve erkekler 12 ve 14 numaralı göstergede farklı düşünmektedirler. “*TFTD vatan ve millet sevgisinin oluşmasında katkı sağlar.*” önermesi ile ilgili olarak erkeklerin ortalaması 3.72, kızların ortalaması 3.39’dur. “*TFTD öğrenciye grup halinde ve bireysel ödev verebilme imkânı sağlar.*” önermesi ile ilgili olarak erkeklerin ortalaması 3.56, kızların ortalaması 3.17’dir. Her iki önerme ile ilgili olarak erkekler daha olumlu düşünmektedirler. $\alpha=0,05$ hata payı ile yapılan tüm t-testlerinde bunların dışındaki hiçbir göstergede cinsiyetlere göre gösterge ortalamalarında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (Tablo 8).

Tablo 9

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Öğretilen/Öğretilecek Konuya Güdülenmeyi Sağlaması Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	P	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	93,84	3	8,778	0,032	Var
2. Sınıf	49	110,92				
3. Sınıf	54	119,14				
4. Sınıf	54	94,10				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin öğretilen/öğretilecek konuya güdülenmeyi sağlama düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmektedir (Tablo 9).

Tablo 10

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Tarih Dersini Zevkli Hale Getirmesi Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	106,49	3	5,093	0,165	Yok
2. Sınıf	49	93,08				
3. Sınıf	54	115,89				
4. Sınıf	54	101,59				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarih film ve tarih dizilerin tarih dersini zevkli hale getirmesi üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarih film ve tarih dizilerin tarih dersini zevkli hale getirme düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 10).

Tablo 11

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarih film ve Tarih Dizileri Tarih Dersini İlgi Çekici, Heyecan Verici ve Sürükleyici Hale Getirmesi Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	100,12	3	5,323	0,150	Yok
2. Sınıf	49	98,41				
3. Sınıf	54	119,08				
4. Sınıf	54	99,58				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarih film ve tarih dizilerin tarih dersini ilgi çekici, heyecan verici ve sürükleyici hale getirmesi üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarih film ve tarih dizilerin tarih dersini ilgi çekici, heyecan verici ve sürükleyici hale getirme düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 11).

Tablo 12

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarih Film ve Tarih Dizileri Kullanmanın Tarih Konularının Öğrenilmesini Kolaylaştırması Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	96,54	3	16,676	0,001	Var 3. Sınıf - 1. Sınıf 3. Sınıf - 2. Sınıf 3. Sınıf - 4. Sınıf
2. Sınıf	49	89,55				
3. Sınıf	54	128,74				
4. Sınıf	54	101,34				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizileri kullanmanın tarih konularının öğrenilmesini kolaylaştırması üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizileri kullanmanın tarih konularının öğrenilmesini kolaylaştırma düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu anlamlı fark 3. sınıf öğrencileri ile diğer tüm sınıf öğrencilerinin (1., 2. ve 4. Sınıf öğrencilerinin) bu soruya verdikleri cevapların farklılığından kaynaklanmaktadır (Tablo 12).

Tablo 13

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Daha Etkili, Kalıcı ve Uzun Süreli Öğrenme Sağlaması Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	98,02	3	8,856	0,031	Var
2. Sınıf	49	99,78				
3. Sınıf	54	123,01				
4. Sınıf	54	96,40				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin daha etkili, kalıcı ve uzun süreli öğrenme sağlaması üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin daha etkili, kalıcı ve uzun süreli öğrenme sağlama düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmektedir (Tablo 13).

Tablo 14

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Sınıf Ortamına Getirilmesi Mümkün Olmayan Araç ve Gereçlerin, Mekânların, Olay ve Olguların Gösterimini Sağlaması Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	105,06	3	3,420	0,331	Yok
2. Sınıf	49	94,43				
3. Sınıf	54	113,46				
4. Sınıf	54	104,15				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin sınıf ortamına getirilmesi mümkün olmayan araç ve gereçlerin, mekânların, olay ve olguların gösterimini sağlaması üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin sınıf ortamına getirilmesi mümkün olmayan araç ve gereçlerin, mekânların, olay ve olguların gösterimini sağlama düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 14).

Tablo 15

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Tarihî Olayları ve Soyut Kavramları Somutlaştırması Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	107,67	3	3,255	0,354	Yok
2. Sınıf	49	92,76				
3. Sınıf	54	108,45				
4. Sınıf	54	108,21				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin tarihî olayları ve soyut kavramları somutlaştırması üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin tarihî olayları ve soyut kavramları somutlaştırma düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 15).

Tablo 16

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin İzlenme Sonrası Öğrencilerle Etkinlik (tartışma, beyin fırtınası vb.) Yapılabilecek Bir Öğretim Materyali Olması Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	101,13	3	2,847	0,416	Yok
2. Sınıf	49	98,11				
3. Sınıf	54	113,69				
4. Sınıf	54	104,30				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin izlenme sonrası öğrencilerle etkinlik (tartışma, beyin fırtınası vb.) yapılabilecek bir öğretim materyali olması üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin izlenme sonrası öğrencilerle etkinlik (tartışma, beyin fırtınası vb.) yapılabilecek bir öğretim materyali olma düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 16).

Tablo 17

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Kitaplarda Anlatılan Siyasi Tarihe Ek Olarak İnsan Öykülerine de Temas Etmesi Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	101,33	3	1,292	0,731	Yok
2. Sınıf	49	99,85				
3. Sınıf	54	106,22				
4. Sınıf	54	109,99				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin kitaplarda anlatılan siyasi tarihe ek olarak insan öykülerine de temas etmesi üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin kitaplarda anlatılan siyasi tarihe ek olarak insan öykülerine de temas etme düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 17).

Tablo 18

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Diziler ile Etkinlikler Uygulanan Bir Derste Öğrencilerin Dersin Bir Parçası Olmaları Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	106,49	3	1,820	0,611	Yok
2. Sınıf	49	96,78				
3. Sınıf	54	110,54				
4. Sınıf	54	103,59				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî diziler ile etkinlikler uygulanan bir derste öğrencilerin dersin bir parçası olmaları üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî diziler ile etkinlikler uygulanan bir derste öğrencilerin dersin bir parçası olma düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 18).

Tablo 19

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Öğrenciye Gördüğü Eski ile Günümüzde İçinde Bulunduğu Yeniyi Karşılaştırma İmkânı Sağlaması Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	103,81	3	5,517	0,138	Yok
2. Sınıf	49	96,91				
3. Sınıf	54	118,41				
4. Sınıf	54	98,13				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin öğrenciye gördüğü eski ile günümüzde içinde bulunduğu yeniyi karşılaştırma imkânı sağlama üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin öğrenciye gördüğü eski ile günümüzde içinde bulunduğu yeniyi karşılaştırma imkânı sağlama düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 19).

Tablo 20

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Vatan ve Millet Sevgisinin Oluşmasında Katkı Sağlamaları Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	102,06	3	0,456	0,928	Yok
2. Sınıf	49	102,39				
3. Sınıf	54	108,77				
4. Sınıf	54	104,45				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin vatan ve millet sevgisinin oluşmasında katkı sağlamaları üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin vatan ve millet sevgisinin oluşmasında katkı sağlama düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 20).

Tablo 21

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Diziler Kullanmanın Öğrenmeyi Pekiştirmesi Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	100,29	3	6,159	0,104	Yok
2. Sınıf	49	94,24				
3. Sınıf	54	118,88				
4. Sınıf	54	103,40				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî diziler kullanmanın öğrenmeyi pekiştirmesi üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî diziler kullanmanın öğrenmeyi pekiştirme düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 21).

Tablo 22

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Öğrenciye Grup Halinde ve Bireysel Ödev Verebilme İmkânı Sağlaması Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	96,99	3	1,433	0,698	Yok
2. Sınıf	49	103,49				
3. Sınıf	54	108,31				
4. Sınıf	54	108,70				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin öğrenciye grup halinde ve bireysel ödev verebilme imkânı sağlaması üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin öğrenciye grup halinde ve bireysel ödev verebilme imkânı sağlama düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 22).

Tablo 23

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Değerlerin Aktarılmasında Etkili Olmaları Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	109,97	3	8,925	0,30	Var 2. Sınıf - 3.Sınıf
2. Sınıf	49	88,06				
3. Sınıf	54	119,02				
4. Sınıf	54	99,73				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin değerlerin aktarılmasında etkili olmaları üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin değerlerin aktarılmasında etkili olma düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu anlamlı fark 2. sınıf öğrencileri ile 3. sınıf öğrencilerinin bu soruya verdikleri cevapların farklılığından kaynaklanmaktadır (Tablo 23).

Tablo 24

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Öğrencilere Üst Düzey Düşünme Becerileri Kazandırması Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	97,18	3	10,317	0,016	Var 3. Sınıf - 4.Sınıf
2. Sınıf	49	101,09				
3. Sınıf	54	125,48				
4. Sınıf	54	93,53				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin öğrencilere üst düzey düşünme becerileri kazandırması üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin öğrencilere üst düzey düşünme becerileri kazandırma düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmektedir. Bu anlamlı fark 3. sınıf öğrencileri ile 4. sınıf öğrencilerinin bu soruya verdikleri cevapların farklılığından kaynaklanmaktadır (Tablo 24).

Tablo 25

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Öğrencilerin Dikkatini Sürekli Canlı Tutması Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	116,44	3	3,550	0,314	Yok
2. Sınıf	49	98,74				
3. Sınıf	54	99,14				
4. Sınıf	54	103,81				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin öğrencilerin dikkatini sürekli canlı tutması üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin öğrencilerin dikkatini sürekli canlı tutma düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 25).

Tablo 26

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Araştırma Duygusunu Geliştirmesi Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	111,27	3	1,896	0,594	Yok
2. Sınıf	49	100,26				
3. Sınıf	54	107,71				
4. Sınıf	54	98,74				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin araştırma duygusunu geliştirmesi üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin araştırma duygusunu geliştirme düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 26).

Tablo 27

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Bir Tarih Konusu ile İlgili Oluşmuş Peşin Fikirlerin Ortadan Kaldırılmasını Sağlaması Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	93,49	3	4,142	0,247	Yok
2. Sınıf	49	101,38				
3. Sınıf	54	115,75				
4. Sınıf	54	106,48				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin bir tarih konusu ile ilgili oluşmuş peşin fikirlerin ortadan kaldırılmasını sağlaması üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin bir tarih konusu ile ilgili oluşmuş peşin fikirlerin ortadan kaldırılmasını sağlama düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 27).

Tablo 28

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Tarih Konularına Ait Parça Parça Olan Bilgilerin Birleştirilmesini Sağlaması Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	109,54	3	7,104	0,069	Yok
2. Sınıf	49	90,28				
3. Sınıf	54	117,46				
4. Sınıf	54	99,69				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin tarih konularına ait parça parça olan bilgilerin birleştirilmesini sağlaması üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin tarih konularına ait parça parça olan bilgilerin birleştirilmesini sağlama düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 28).

Tablo 29

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Olayların Geçtiği Dönemin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısının Daha Kolay Anlaşılmasını Sağlaması Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	110,05	3	5,258	0,154	Yok
2. Sınıf	49	91,60				
3. Sınıf	54	113,70				
4. Sınıf	54	101,76				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin olayların geçtiği dönemin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısının daha kolay anlaşılmasını sağlaması üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin olayların geçtiği dönemin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısının daha kolay anlaşılmasını sağlama düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 29).

Tablo 30

Öğrenim Görülen Sınıf Düzeyine Göre Tarihî Film ve Tarihî Dizilerin Öğrencilerin Tarihsel Empati Yapmalarını Sağlaması Üzerinden Kruskal-Wallis Testi Tablosu

Sınıf Düzeyi	Gözlem Sayısı	Ortalama Sıra Sayıları	Serbestlik Derecesi	Ki-Kare Değeri	p	Anlamlı Fark
1. Sınıf	51	113,84	3	4,609	0,203	Yok
2. Sınıf	49	96,09				
3. Sınıf	54	110,69				
4. Sınıf	54	97,12				

Buna göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin öğrencilerin tarihsel empati yapmalarını sağlaması üzerinden Kruskal-Wallis sıralamalı tek-yönlü varyans analizi testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Başka bir deyişle öğrenim görülen sınıf düzeyine göre tarihî film ve tarihî dizilerin öğrencilerin tarihsel empati yapmalarını sağlama düzeyleri anlamlı bir şekilde değişmemektedir (Tablo 30).

Tartışma ve Sonuç

Yapılan araştırma sonunda, tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşlerinde en yüksek ortalamayı 2 numaralı (*Tarihî film ve diziler tarih dersini zevkli hale getirir.*) göstergesinin ($\bar{X}=4,2404$) oluşturduğu; en düşük ortalamayı ise 19 numaralı (*Tarihî film ve diziler bir tarih konusu ile ilgili oluşmuş peşin fikirlerin ortadan kaldırılmasını sağlar.*) göstergesinin ($\bar{X}=3,3221$) oluşturduğu görülmektedir. Bu duruma göre tüm ortalamaların 3'ten büyük olmasından dolayı öğrencilerin tarihî filmler ve tarihî dizilerin; öğretilen/öğretilecek konuya güdülenmeyi sağladığını, dersi daha zevkli, ilgi çekici, heyecan verici ve sürükleyici hale getireceğini, tarih konularının öğrenilmesini kolaylaştıracağını, etkili, kalıcı ve uzun süreli öğrenme sağlayacağını, sınıf ortamına getirilmesi mümkün olmayan araç ve gereçlerin, mekânların, olay ve olguların gösterimini sağlayacağını, tarihî olayları ve soyut kavramları somutlaştıracağını, izlenme sonrası öğrencilerle etkinlik (tartışma, beyin fırtınası vb.) yapılabilecek bir öğretim materyali olduğunu, kitaplarda anlatılan siyasi tarihe ek olarak insan öykülerine de temas ettiklerini, etkinlikler uygulanan bir derste öğrencilerin dersin bir parçası olduklarını, öğrenciye gördüğü eski ile günümüzde bulunduğu yeniyi karşılaştırma imkânı sağladığını, vatan ve millet sevgisinin oluşmasına katkı sağladığını, öğrenmeyi pekiştirdiğini, öğrenciye grup halinde ve bireysel ödev verebilme imkânı sağladığını, değerlerin aktarılmasında etkili olduğunu, öğrencilere üst düzey düşünme becerileri kazandırdığını, dikkatini sürekli canlı tuttuğunu, araştırma duygusunu geliştirdiğini, bir tarih konusu ile ilgili oluşmuş peşin fikirlerin ortadan kaldırılmasını sağladığını, konulara ait parça parça olan bilgilerin birleştirilmesini sağladığını, olayların geçtiği dönemin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısının daha kolay anlaşılmasını sağladığını, tarihsel empati yapmalarını sağladığını

düşündükleri görülmektedir. Araştırmanın sonuçları, konu ile ilgili gerek yurt içinde gerekse yurt dışında yapılan bazı araştırmaların sonuçlarıyla (Arslan, 2008; Chansel, 2003; Çatal, 2011; Çoban, 2011; Demircioğlu, 2007; Kaya ve Günal, 2015; Marcus 2003; Marcus, 2004; Marcus, 2005; Marcus, 2007; Muratalan, 2011; O'Connor, 1987; O'Connor, 1988; O'Connor, 2001; O'Connor and Jackson, 1974; Özmen, Er ve Ünal, 2014; Öztaş, 2006; Öztaş, 2007; Öztaş, 2011; Öztaş, 2014; Öztaş, Anıl ve Kılıç 2013, Russel, 2007; Toplin, 1996; Walker 2006; Weinstein, 2001; Woelders, 2007) benzerlik göstermektedir.

Tarih bölümü öğrencilerinin tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasının dersi zevkli hale getireceğini belirttikleri görülmüştür. Araştırmada ulaşılan bu sonuç, Türkiye'den de 1229 öğrenci ve 35 öğretmenin katıldığı toplamda ise 27 ülkeden 32000 öğrenci ve 1252 öğretmenin katılımıyla "*Gençlerin Tarih Bilinci Üzerine Karşılaştırmalı Avrupa Projesi*" (1995) içerisinde gerçekleştirilen anket çalışması sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. İlgili araştırmada, öğrencilere sorulan "*Tarihin hangi biçimde sunulduğundan keyif alırsınız?*" sorusuna öğrencilerin tarihî filmlerle ilgili verdikleri cevaplar incelendiğinde, tarihî filmler keyif vericilik bakımından birinci sırada yer almış (Tekeli, 1998: 75) ve tüm ülkelerde keyif verici bulunmuştur (Tekeli, 1998: 78). Weinstein (2001), öğrencilerin, filmlerin tarih dersini zevkli hale getireceğini düşündüklerini belirtmiştir. Filmler üzerinde yapılan analizlerin öğrencilerin seyirci olarak aldıkları keyfi yok etmediği, sinemasal görüntüleri deşifre etmekten duyulan tatminle o keyfi daha da arttırdığı görülmüştür (Chansel, 2003). Woelders (2007)'ın yaptığı araştırmada öğrenciler, filmlerin dersi eğlenceli hale getirdiğini ve öğrenmelerine yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Öztaş (2007) tarafından tarih derslerinde film kullanılması ile ilgili lise öğrencileriyle yapılan çalışmada, uygulama ile ilgili öğrencilerin görüşlerine de yer verilmiştir. Bu görüşlerde öğrenciler, tarih dersinde film kullanılmasının dersi zevkli hale getirdiğini, dersi sıkıcı olmaktan kurtardığını, öğrenilenlerin akılda kalıcılığını sağladığını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Arslan (2007) tarafından tarih derslerinde film kullanılması ile ilgili ilköğretim öğrencileriyle yapılan çalışmada da Öztaş (2007)'ın çalışmasına benzer öğrenci görüşleri elde edilmiştir. Kaya ve Çengelci (2011) tarafından sosyal bilgiler öğretmen adaylarıyla yapılan çalışmada öğretmen adayları filmlerin dersi eğlenceli hale getirdiğini ifade etmişlerdir. Özmen, Er ve Ünal (2014)'ın yaptığı araştırmada da, tarihî mekânlardan

sonra öğrencilerin en keyif aldıkları sunum şeklinin tarihî filmler olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tarih bölümü öğrencilerinin tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasının daha etkili ve kalıcı bir öğrenmenin gerçekleşmesine katkı sağlayacağını belirttikleri görülmüştür. O'Connor (1988), iyi eğitilmiş Amerikalıların bile tarihlerinin çoğunu televizyon veya filmler yoluyla öğrendiğini belirtmiştir. Bu durum tarih ile ilgili bilgi edinmede filmlerin ne derece etkili olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Weinstein (2001)'in çalışmasında öğrenciler, tarihî dönemler ve olayları öğrenmede filmlerin yardımcı olduğunu ve dersin amaçlarını gerçekleştirmede çok etkili olduğunu belirtmişlerdir. Marcus (2003) tarih derslerinde film kullanımının öğrencilerin tarihsel anlamalarını artırdığını tespit etmiştir. Woelders (2007: 384), tarih derslerinde filmleri kullanarak yapılan aktiviteler ile öğrencilerin tarihsel anlamalarını artıracaklarını, öğrencilerin medya kaynaklarıyla alternatif bilgi kaynaklarını karşılaştırmayı öğreneceklerini ifade etmiştir. Öztaş (2007), ortaöğretimde tarih derslerinde filmlerin bir öğretim aracı olarak kullanılmasının akademik başarıyı arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Arslan (2008), ilköğretimde tarih derslerinde filmlerin bir öğretim aracı olarak kullanılmasının akademik başarıyı arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Çoban (2011), Muratalan (2011), Kaya ve Çengelci (2011), Kaya ve Günel (2015)'in çalışmalarında da, filmlerin daha etkili ve kalıcı bir öğrenmenin gerçekleşmesine katkı sağladığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tarih bölümü öğrencilerinin tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasının tarihî olayları ve soyut kavramları somutlaştıracağını belirttikleri görülmüştür. Stradling (2003: 234), filmlerin uzun süre önce yaşanmış veya öğrencilerin pek bilmediği yerlerde meydana gelmiş olaylara sanki bugün oluyormuş gibi canlı ve somut bir hava katabildiklerini belirtmiştir. Filmler, konunun geçtiği dönemin olaylarının görülebilmesinin yanı sıra dönemin toplum yapısı, kültür hayatı, mimari yapısı, halkın kıyafetleri vb. gibi unsurlarla, dönemin öğrencilerin beyninde daha somut halde şekillenmesine, bilginin hatırdaki kalıcılığının kolaylaştırılmasına yardımcı olmakta ve filmlerde, geçmişte insanların nasıl giyindiği, nasıl davrandığı ve toplumsal kuralların nasıl işlediği somut bir şekilde canlandırılmaktadır (Öztaş, 2007). Filmlerin sosyal olguları, düşünceleri ve duyguları gerçek anlamları ile aktarabilecek özellikte olduğunu belirten Birkök (2008:3), bir ders kitabındaki herhangi bir metinde anlatılan bir sosyal normun, bir film sahnesindeki gibi öğrenciye

anlatılabilmesinin, hissettirilebilmesinin ve öğretilmesinin mümkün olmadığını, filmlerin ise soyut bilgileri tüm unsurlarıyla bir bütünlük içinde eksiksiz olarak canlandırabildiğini ifade etmiştir (Birkök, 2008: 3). Kaya ve Çengelci (2011)'nin sosyal bilgiler öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmada ve Çoban (2011)'in lise öğretmen ve öğrencileriyle yaptığı çalışmada da filmlerin öğrenilenleri somutlaştırdığı bulgusuna ulaşılmıştır. Kaya ve Günal (2015) tarafından tarih öğretmenleriyle yapılan çalışmada ise öğretmenlerin film ve dizilerin tarih eğitimine katkıları hakkındaki olumlu görüşlerinin en önemlisi tarih konularını somutlaştırması olarak tespit edilmiştir.

Tarih bölümü öğrencilerinin tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasının tarih dersini ilgi çekici hale getireceğini belirttikleri görülmüştür. Ortaylı (2002), Roberto Rosellini gibi yönetmenlerin kitlelere filmlerle tarih öğretebilecek konuma geldiğini, sıkıcı bir üslupla yazılan tarih ders kitaplarının tahribatını ve öğrencilerde yarattığı ilgisizliği sinemanın tamir edebileceğini belirtmektedir. Öztaş (2007) tarafından tarih derslerinde film kullanılması ile ilgili lise öğrencileriyle yapılan çalışmada, uygulama sırasında filmle öğretim yapılan deney gruplarındaki öğrencilerin tarih dersine karşı ilgi ve motivasyonlarının ilk derslerden itibaren bir artış gösterdiği ve araştırmaya heveslendikleri görülmüştür. Bu durum hem uygulama sırasında yapılan gözlemlerden hem öğrencilerle yapılan konuşmalardan ("*teneffüse çıkmayalım*", "*boş geçen dersimize siz gelin*" vb. diyenler olmuştur) hem de uygulama ile ilgili yazılı olarak öğrencilerden alınan cevaplardan elde edilmiş bir sonuçtur. Çoban (2011) tarafından lise öğretmen ve öğrencileriyle yapılan çalışmada, öğrencilere sorulan "*Derslerde kullanılan yöntem ve tekniklerden hangisi tarih derslerine olan ilginizi artırır?*" sorusunun cevabında "*film izletme*" birinci sırada yer almıştır. Yine aynı çalışmada öğrencilere sorulan "*Materyallerden hangileri derse olan ilginizi artırır?*" sorusunun cevabında da "*filmler*" birinci sırada yer almıştır. Öztaş, Anıl ve Kılıç (2013) tarafından Meslek Yüksekokulu öğrencileriyle yapılan çalışmada, tarihî film veya tarihî dizilerin tarihe ilgiyi artırdığı bulgusuna ulaşılmıştır. Yücel (2014) tarafından *Muhteşem Yüzyıl* dizisinin alımlama analizi ile ilgili yapılan araştırmada, katılımcılar *Muhteşem Yüzyıl* dizisinin genel olarak tarihe ilgi uyandırdığını belirtmişlerdir. Kaya ve Günal (2015) tarafından tarih öğretmenleriyle yapılan çalışmada, *Muhteşem Yüzyıl* dizisinin tarihi gündeme taşıyarak insanların tarihe olan ilgi ve merakını arttırdığı tespit edilmiştir.

Tarih bölümü öğrencilerinin tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasının değerlerin aktarılmasında etkili olacağını belirttikleri görülmüştür. Kaya

ve Çengelci (2011) tarafından yapılan çalışmada da sosyal bilgiler öğretmen adayları, derslerde film kullanımının sevgi, bağımsızlık, tarihsel dönemlerdeki değer yargıları, kültürel değerler, işbirliği ve dayanışma, demokrasi ve özgürlük, arkadaşlık ve dostluk, ulusal değerler, barış ve duyarlılık gibi değerlerin kazandırılmasına katkı sağladığını belirtmişlerdir.

Tarih bölümü öğrencilerinin tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasının tarihsel empati yapmalarını sağlayacağını belirttikleri görülmüştür. Filmler, belli bir olayda veya tarihsel gelişmede doğrudan yer almış olan insanların deneyimlerini, düşüncelerini, duygularını ve tutumlarını anlamayı sağlayacak imkanlar verir (Stradling, 2003: 234). Marcus (2005) filmlerin öğrencilerde empati geliştirmeye yardımcı olduğunu ifade etmiştir. Öztaş (2007), öğrencilerin filmdeki kahramanlarla ve mekânlarla empati kurduğunu, kahramanlarla ve mekânlarla empati kuran öğrencilerin dikkatinin konuya çekildiğini ve öğrenmesinin kolaylaştığını belirtmiştir. Woelders (2007: 373), tarih derslerinde filmleri kullanarak yapılan aktivitelerin, öğrencilerin geçmişle bağlantılar kurmalarına yardımcı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada, öğrencilerin en çok izlediği ve beğendiği filmin *Fetih 1453* filmi olduğu tespit edilmiştir. Öztaş, Anıl ve Kılıç (2013) tarafından Meslek Yüksekokulu öğrencileriyle yapılan çalışmada da öğrencilerin en çok izlediği ve beğendiği filmin *Fetih 1453* filmi olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda ulaşılan sonuçlar ilgili araştırmanın bulgularıyla da örtüşmektedir.

Tarih bölümü öğrencileri, tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasının yararlı olacağını düşünmektedirler. Araştırma sonucunda, öğrencilerin tarih derslerinde en çok *Fetih 1453* filminin seyredilmesinin yararlı olacağını düşündükleri tespit edilmiştir.

Yapılan bu çalışma tarihî film ve tarihî dizilerin tarih öğretiminde kullanılmasını destekler niteliktedir. Tarih öğretiminde tarihî film ve dizilerin kullanılmasının etkili bir öğrenme gerçekleşmesine ve öğrenci başarısına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Tarih öğretiminde, görsellik unsuru göz ardı edilmemeli, tarih öğretiminde başarıyı arttırıcı bir unsur olarak filmler ve diziler tarih derslerinde kullanılabilir. Görselliği tek başına başarıyı arttırıcı bir unsur olarak görmekte yanlış olabilir. Görsellik, sistemli bir şekilde sınıf içi etkinliklerle desteklenmeli ve azamî verim sağlanması yoluna gidilmelidir.

Öğretim programının hangi ünitelerinde, hangi filmlerin kullanılabileceğinin tespit edilerek bu filmlerin liste halinde ilgili ders kitaplarına konulması sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Arslan, Ö. (2008). *İlköğretim 8. Sınıf t.c. inkılap tarihi ve atatürkçülük dersi öğretiminde görsel ve işitsel materyal kullanımının öğrencilerin akademik başarıları ve hatırdada tutma düzeyleri üzerindeki etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Birkök, M. C. (2008). Bir toplumsallaştırma aracı olarak eğitimde alternatif medya kullanımı: sinema filmleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 1-12. doi: <http://dx.doi.org/10.14687/ijhs.v.5i2.574>
- Briley, R. (1990). Reel history: u.s. history, 1932-1972, as viewed through the lens of Hollywood. *The History Teacher*, 23 (3), 215-236.
- Carnes, M. C. (Ed.) (1995). *Past imperfect: history according to the movies*. New York: Henry Holt and Company.
- Chansel, D. (2003). *Beyaz perdede avrupa*. N. Elhüseyni (Çev.). İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Çatal, B. (2011). Kurgunun gücü: tarih öğretiminde tarihsel film kullanımı. M. Öz (Ed.). *Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Tarihçilik ve Tarih Yayıncılığı Sempozyumu Bildiriler (18-20 Mart 2010)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 809-818.
- Çoban, Z. (2011). *Tarih derslerinde tarihi film ve dizilerinin kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Demircioğlu, İ. H. (2005). *Tarih öğretiminde öğrenci merkezli yaklaşımlar*. Ankara: Anı.
- Demircioğlu, İ. H. (2007). Tarih öğretiminde filmlerin yeri ve önemi. *Bilig*, 42, 77-93.
- Dilek, D. (1999). *History in the Turkish elementary school: perceptions and pedagogy* (Unpunlished Doctoral Dissertation). The University of Warwick, Coventry.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.

Kaya, E. ve Çengelci, T. (2011). Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler eğitiminde filmlerden yararlanılmasına ilişkin görüşleri. *Journal of Social Studies Education Research*, 2(1), 116-135.

<http://jsse.org/article/view/1045000030/1045000033>, Erişim: 23.08.2012.

Kaya, R. ve Günal, H. (2015). Tarih öğretmenlerinin muhteşem yüzyıl dizisi özelinde tarih konulu film ve dizilerin öğretimde kullanımına yönelik görüşleri. *Türk Tarih Eğitimi Dergisi*, 4(1), 1-48. <http://www.tuhed.org/article/view/5000079546> (Erişim Tarihi: 03.08.2015).

Marcus, A. S. (2003). *Celluloid blackboard: teacher practices with film and students' historical understanding* (Unpublished Doctoral Dissertation). Stanford University, California.

Marcus, A. S. (2004). *Hollywood history in high school: using feature films to support students' historical understanding*. (Erişim Tarihi: 08.06.2005).

Marcus, A. S. (2005). "It is as it was": feature film in the history classroom. *The Social Studies*, 96 (2), 61-67.

Marcus, A. S. (2007). *Celluoid blackboard: teaching history with film*. Charlotte, NC: Information Age Publishing.

Mcneill, H. W. (1968). The historian and historical films. *Journal of Higher Education*, 39 (7), 388-394.

Millî Eğitim Bakanlığı (2007). *Ortaöğretim 9. Sınıf tarih dersi programı*. <http://ttkb.meb.gov.tr> (Erişim tarihi: 12.02.2014).

Millî Eğitim Bakanlığı (2011a). *Ortaöğretim 10. Sınıf tarih dersi öğretim programı ve 10. Sınıf tarih dersi öğretim programı*. <http://ttkb.meb.gov.tr>, (12.02.2014).

Millî Eğitim Bakanlığı (2011b). *Ortaöğretim 11. Sınıf tarih dersi öğretim programı*. <http://ttkb.meb.gov.tr> (Erişim Tarihi: 12.02.2014).

Millî Eğitim Bakanlığı (2012a). *Ortaöğretim türkiye cumhuriyeti inkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı*. <http://ttkb.meb.gov.tr> (12.02.2014).

Millî Eğitim Bakanlığı (2012b). *Ortaöğretim çağdaş türk ve dünya tarihi dersi öğretim programı*. <http://ttkb.meb.gov.tr> (Erişim Tarihi: 12.02.2014).

- Muratalan, T. (2011). *Tarih öğretmenlerinin tarihî filmlerden yararlanırken karşılaştıkları sorunlar* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- O'Connor, J. E. (1987). *Teaching history with film and television*. Washington: American Historical Association.
- O'Connor, J. E. (1988). History in images/Images in history: reflections on the importance of film and television study for an understanding of the past. *American Historical Review*, 93(5), 1200-1209.
- O'Connor, J. E. (2001). Reading, writing, and critical viewing: coordinating skill development in history learning. *The History Teacher*, 34 (2), 183-192.
- O'Connor J. E. & Jackson, M. A. (1974). *Teaching history with film*. Washington: American Historical Association.
- Ortaylı, İ. (2002). Bin yıllık beraberlik Türkler ve Ermeniler. 4. *Uluslararası Sinema Tarih Buluşması Panel Kitabı*. İstanbul: TÜRSAK Vakfı, 8-9.
- Özmen, C., Er, H. ve Ünal, F. (2014). Televizyon dizilerinin tarih bilinci üzerine etkisi "muhteşem yüzyıl dizisi örneği". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (25), 409-426.
- Öztaş, S. (2000). *İlköğretim altıncı sınıflar sosyal bilgiler tarih ünitelerinin işlenişinde öğretmenlerin kullandıkları öğretim yöntemleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztaş, S. (2006). Türkiye cumhuriyeti inkılâp tarihi ve atatürkçülük dersi konularının öğretiminde filmlerin kullanımı. Y. Doğaner (ed.). *Türk eğitim sisteminde Atatürkçülük ve cumhuriyet, Tarihi Öğretimi Sempozyumu (10-11 Kasım 2005)*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 131-150.
- Öztaş, S. (2007). *Tarih öğretimi ve filmler: tarih öğretiminde film kullanılmasının öğrenci başarısı üzerine etkisi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztaş, S. (2011). Tarih sinema ilişkisi ve sinema filmlerinin tarih derslerinde kullanımının önemi. M.Öz (Ed.). *Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Tarihçilik ve Tarih Yayıncılığı Sempozyumu Bildiriler (18-20 Mart 2010)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 797-807.

- Öztaş, S. (2014). Tarih öğretiminde filmlerin kullanımı. İ. H. Demircioğlu ve İ. Turan (Ed.). *Tarih Öğretiminde Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem Akademi, 163-182.
- Öztaş, S., Anıl, N. K. ve Kılıç, B. (2013). Tarihî film veya tarihî dizilerin tarihe ilgiyi artırmada etkisine ilişkin meslek yüksekokulu öğrencilerinin görüşleri. *Elektronik Journal of Vocational Colleges UMYOS Özel Sayı*, 3 (3), 107-120. http://www.ejovoc.org/makaleler/aralik_2013_umyos/pdf/15.pdf (Erişim Tarihi: 17.03.2014).
- Russell, W. B. (2007). *Using film in the social studies*. Lanham, MD: University Press of America, Inc.
- Safran, M. (2002). Orta öğretim kurumlarında tarih öğretiminin yapı ve sorunlarına ilişkin bir araştırma. *Türk Yurdu*, 22 (175), 73-79.
- Stradling, R. (2003). *20. Yüzyıl Avrupa Tarihi Nasıl Öğretilmeli*. A.Ünal(Çev.). İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Tekeli, İ. (1998). *Tarih bilinci ve gençlik*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt.
- Toplin, R. B. (1996). *History by hollywood: the use and abuse of the american past*. Urbana and Chicago: University of Illinois Press.
- Walker, T. R. (2006). Historical literacy: reading history through film. *The Social Studies*, 97 (1), 30-34.
- Weinstein, P. B. (2001). Movies as the gateway to history: the history and film project. *The History Teacher*, 35 (1), 27-48.
- Woelders, A. (2007). Using film to conduct historical inquiry with middle school students. *The History Teacher*, 40 (3), 363-395.
- Yücel, A. (2014). "Muhteşem yüzyıl" dizisinin alımlama analizi: kadın ve erkek imajı üzerine farklı okumalar. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E-Dergisi*, <http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/makaleler/muhtesemyuzyil.pdf> (Erişim Tarihi: 03.08.2015).

Extended Summary

Purpose

The purpose of this research is determine the opinions of the students from the Department of History about using historical movies and historical series in teaching history.

Method

In this research descriptive survey model has been used. Descriptive model is the research approach in which the situation in the past or at present is defined as it is or it was.

Research population is all the students who are conducting their studies in the departments of history in our country; and the sample is all the student who are conducting their studies in the The Faculty of Arts and Sciences Department of History within the body of Kırklareli University in 2013-2014 academic year spring term. In the research, cluster sampling procedure was used to select 208 students to the sample.

Data collection instrument used in the research have been developed by the researcher. Relevant literature has been rewieved by the researcher, and by receiving expert's judgments, indicators concerning that the use of historical movies and historical series in history teaching makes the class more enjoyable and a more effective learning is achieved has been determined. Upon checking the suitability of these indicators to the literature, a pretest was conducted to finetune the instrument. After this pilot study, the items that fail to determine validity and reliability have been removed from the questionnaire.

After the pretest, item-total correlation values belongs to each of the individual items checked in due to find contributions of this individual items to whole scale. All these values found positive and 12 items which have less than 0,25 item-total correlation values have been removed from the questionnaire. Internal consistency of the scale estimated with remaining 22 items. Cronbach Alfa Coefficient value found 0,88.

For the analysis of the data IBM SPSS Statistics 20 software has been used. Frequency analysis has been done to evaluate students' gender, type of high school

they graduated, historical movies or historical series they watch, historical movies or historical series they like, historical movies or historical series they think beneficial to watch. In order to determine the students' opinions on the use of historical movies and historical series in history education, 5-point Likert scale has been used. From the answers that students have given to the questions in this section, mean (\bar{X}) and standart deviation (SD) values have been calculated.

The independent-samples t-test used in order to determine whether there is a statistically significant difference in students' opinions about using historical movies and historical series in teaching history between two unrelated groups of gender at the $\alpha=0,05$ level.

ANOVA is used in order to determine whether there is a statistically significant difference in students' opinions about using historical movies and historical series in teaching history between class levels at the $\alpha=0,05$ level.

Results and Discussion

From the data analysis forth, it is seen that students think that historical movies and historical series would make the class more enjoyable and provide a more efficient learning in teaching history.

When the most of the "*movies or historical series that students watch*" are observed, it has been seen that; 24,81% of them is *Fetih 1453*, 13,53% of them is *Muhteşem Yüzyıl* and 6,02% of them is *Troy*.

When the most of the "*historical movies or historical series that students like best*" are observed, it has been seen that; 39% of them is *Fetih 1453*, 8% of them is *The Pianist* and 5% of them is *Troy*. Another attention sparking point here is that while the watching rate of *Muhteşem Yüzyıl* is 13,53%, its rate of being liked is as low as 4%.

When the most of the "*historical movies or historical series that students think watching them would be beneficial*" are observed, it has been seen that; 29,63% of them is *Fetih 1453*, 8,15% of them is *120* and 5,19% of them is *The Massage*.

Conclusion

As a conclusion of the research, it has been seen that Department of History students state that historical movies and historical series would make the class more enjoyable and provide contribution to a more efficient and more persistent learning in

history teaching. Department of History students think that using historical movies and historical series would be beneficial in teaching history. This research being conducted is of a supportive approach to using historical movies and historical series in teaching history.

In teaching history, visibility factor should not be ignored, and movies and series as a factor augmenting the success in teaching history should be able to be used in history classes. Seeing visibility as the only factor augmenting the success can be erroneous. Visibility should be supported with in-class activities in a systematic manner and gaining maximum efficiency should be taken as an aim.

Upon determining which movie will be used in which module of the teaching program, these movies should be included in course books as a list.